

Abstrakt

Studie je věnována rané filosofii J. G. Fichte, zejména stěžejnímu spisu tohoto období, jímž je *Základ všeho vědosloví*. Podle předkládané interpretace je hlavním úkolem tohoto spisu vykázat, jakým způsobem vzniká naše běžné a každodenní porozumění světu i nám samým. Při vytyčení takovéto otázky zůstává Fichte věrný širšímu proudu transcendentální filosofie, která se snaží vysvětlit nejen vznik našeho empirického poznání, ale především se táže po původu apriorních struktur naší zkušenosti. Takovýto výklad mají podat tzv. „pragmatické dějiny lidského ducha“, které jsou ústředním tématem naší studie. Fichte se v nich snaží zrekonstruovat transcendentální – nikoli ovšem fakticky časový – vývoj naší mysli od prvotního stavu citění až k naší běžné představě o samostatně existujících věcech a o nás samých jako svobodných poznávajících subjektech. Prostřednictvím tohoto filosofického postupu geneticky odvozuje a zdůvodňuje jednotlivé základní podoby naší zkušenosti a rovněž všechny její apriorní složky, kterými jsou např. prostor, čas, substancialita či kauzalita.

V první části studie představujeme základní principy Fichtova filosofického systému a sledujeme způsob, jakým zdůvodňuje výchozí bod pragmatických dějin lidského ducha. V druhé části se věnujeme filosofické metodě, jejímž prostřednictvím Fichte vývoj lidské mysli popisuje, a zkoumáme též základní „mechanismy“ a obecné zákonitosti tohoto imanentního vývoje mysli. Ve třetí části provádíme podrobnou systematickou rekonstrukci pragmatických dějin a zaměřujeme se v ní především na vývoj našeho poznávacího vztahu ke světu. Při této rekonstrukci vycházíme nejen ze *Základu všeho vědosloví*, ale též ze spisu *Nárys vědosloví vlastního*, v němž Fichte své analýzy teoretického vědomí doplňuje a prohlubuje. Zjišťujeme zde, že základní struktury našeho vědomí a sebevědomí jsou podle Fichtova vědosloví vposledku konstituovány obrazotvorností, která je primární schopností naší mysli vytvářející nejen všechny naše představy, ale i veškerá jejich apriorní určení.

Klíčová slova: J. G. Fichte, transcendentální filosofie, vědosloví, pragmatické dějiny, vědomí, sebevědomí, obrazotvornost